

אמר רב חסדא: רבי יהודה היא!

דתניא: לא יסוד אדם את ביתו בסיד לאחר החורבן משום אבילות על ירושלים, אלא אם כן עירב בו תבן או חול, שלא יהא כל כך לבן.

רבי יהודה אומר: עירב בו תבן מותר. אבל עירב בו חול אסור, מפני שהוא טרכסיד. שהסיד מתקשה ומתחזק ע"י החול. הילכך אעפ"י שהוא משחיר קצת, אסור.

הרי שרבי יהודה סובר שהחול מועיל לסיד.⁽³⁾

רבא אומר: אפילו תימא מתניתין רבנן היא, מכל מקום משערינן בחול כדי ליתן ממנו בסיד. דקלקולו זהו תיקונו. שבגלל שהוא מקלקל ומשחיר את הסיד לכן התירו לסוד על ידו. הילכך הדרך לערב החול בסיד.⁽⁴⁾

[רש"י מביא פירוש בשם רבותיו דקלקולו זהו תיקונו היינו שאמנם החול מקלקל ומשחיר הסיד אך מאידך הוא מתקן ומחזק אותו ולכן הדרך לערבו בסיד.

ודחה רש"י פירוש זה דלפי זה הלשון אינו

מדוייק. שלא הקלקול עצמו הוא התיקון אלא שלמרות הקלקול יש גם תיקון].

שנינו במשנה: קנה כדי לעשות קולמוס.

תנא: קולמוס המניע קצה אורכו עד לקשרי אצבעותיו של האדם.

בעי רב אשי: לאיזה קשר הכונה? האם לקשר העליון שבאמצע כף היד, במקום שמתפצלים האצבעות. או לקשר התחתון שבאמצע האצבע?

ומסקינן: תיקו!

שנינו במשנה: ואם היה עבה.

תנא: כדי לבשל בו ביצה טרופה בשמן, שממהרת להתבשל, ונתונה באילפס.

אמר ליה מר בריה דרבינא לבריה: מי שמיע לך האי ביצה קלה דמתניתין — מאי היא?

אמר ליה: ביעתא דצילצלא ביצת עוף קטן ששמו תאציל [רשב"ם בבא בתרא עה א ד"ה כביעתא].

ומאי טעמא משערינן ביה? משום דזוטרא.

אמר ליה מר בריה דרבינא לבריה: אימא דצפירתא, ביצת ציפור, הקטנה יותר?

3. על אמה מותר אפילו בתערובת חול בסיד.
4. הקשה בתו' הרא"ש דא"כ שיעורא דמתניתין נאמר רק לאחר החורבן, ואדרבה הלא עיקר הנפ"מ הוא לענין חטאת וסקילה שהוא רק בזמן הבית, ותירץ דנפ"מ שיביא חטאת לאחר שיבנה המקדש.

3. הקשה השפת אמת ארובה לרבי יהודה כיון דאסור לערב חול בסיד א"כ מסתמא אין עושין כן ואמאי משערינן את החול כדי ליתן ממנו בסיד. ותירץ דמוסיפין בו תבן גם כן ובהכי שרי. עוד תירץ דדוקא לסוד ביתו אסור אבל לסוד כלים וכדומה מותר. עוד תירץ דאם משייר אמה